

Arv og gaver:

De som har skal få

Mange av oss vil før eller siden motta arv eller forskudd på arv. Størrelsen på arven eller gaven vil derimot variere mye. Det er ikke helt tilfeldig hvem som mottar og hvor mye de mottar. Dette kan lede til at økonomiske og sosiale forskjeller i samfunnet blir reproduisert og forsterket.

Erik Breivik

I 1996 etterlot 12 600 personer til sammen 5,5 milliarder kroner i avgiftspliktig arv til 17 600 mottakere. Gaver (forskudd på arv) ble gitt av snaut 24 500 personer og utgjorde over 2,7 milliarder kroner fordelt på 27 200 mottakere (Statistisk sentralbyrå 1998). Arve- og gaveoverføringene kan påvirke fordelingen av økonomiske ressurser både mellom livsfaser, innen en generasjon og mellom generasjoner. Ved å se på hvem som gir, hvor mye de gir og til hvem, er det mulig å finne ut om den økonomiske ulikheten

reduseres, forsterkes eller reproduseres som følge av overføringene. Det er tidligere skrevet en del på dette området på bakgrunn av utvalgsundersøkelser (Langsether 1993, Løwe 1995, Hippe og Øverbye 1991), men i forbindelse med den nye arveavgiftsstatistikken er det for første gang mulig å inkludere all avgiftspliktig arv.

En femdel får halvparten

For å studere fordelingen av arv og gaver deler vi mottakerne inn i ti like store klasser, sortert etter

Datagrunnlag

Arveavgiftsstatistikken er utarbeidet på grunnlag av opplysninger hentet fra skattefogdens arveavgiftssystem. Avgiftssatsene for arv/gaver har de seneste årene vært som følger:

	Til barn/foreldre:	Til andre:
Av de første kr 100 000:	-ingen avgift	-ingen avgift
av de neste kr 300 000:	-8 prosent	-10 prosent
av overskytende:	-20 prosent	-30 prosent

Innslagspunktene er foreslått endret til henholdsvis 200 000 og 400 000 kroner neste år. Arveoppgjør hvor det ikke er utlignet avgift (nullbo), det vil si hvor avgiftsgrunnlaget er under fribeløpet på 100 000 kroner, inngår ikke i statistikken. Dette kommer av registreringsrutinene hos skattefogden. For eksempel vil en person som arver 99 000 kroner ett år ikke være med i statistikken, mens en som arver 101 000 kroner vil være oppført med hele beløpet. Eksemplet ovenfor forutsetter at personene ikke har arvet noe tidligere. En person som arver 30 000 kroner, vil være med i statistikken hvis han tidligere har mottatt over 70 000 kroner i forskudd på arv fra samme person. Gaver fra felleseie og utdeling fra uskiftet bo til felles arving blir regnet for å være gitt med en halvpart fra hver av ektefellene (det vil si at en person kan arve 200 000 kroner, 100 000 fra hver av foreldrene, uten at det blir utlignet arveavgift). Om lag 70 prosent av alle registrerte arveoppgjør i arveavgiftssystemet har ikke utlignet avgift. For gavesaker er alle beløp med i skattefogdens arveavgiftssystem, også de avgiftsfrie. Dette kommer av at gaver regnes som forskudd på arv og kan påvirke avgiften ved senere overføringer.

Arveoppgjør satt under offentlig skifte inngår heller ikke i statistikken. Mellom 2 og 5 prosent av arveoppgjørene havner i skifteretten. Arve- og gavesaker er registrert under det året råderetten inntreffer (rådighetsdato), det vil si dødsdato på arvelater (lengstlevende arvelater i uskiftet dødsbo) eller når gaven er ytt. Vi har koblet arveavgiftsstatistikken mot selvangivelsesstatistikken og registerbasert inntektsstatistikk for å se på sammenhengen med inntekt, formue og utdanning. Alle dataene i artikkelen er på individnivå.

Tabell 1: Mottakerne av avgiftspliktig arv og gaver inndelt i ti like store grupper sortert etter størrelsen på arven/gaven. Gjennomsnittlig mottatt i kroner, og i prosent av samlet arve- eller gavemasse. 1996

	Arv		Gaver	
	Gjennomsnitt	Prosent	Gjennomsnitt	Prosent
Desil 1	52 500	1,7	14 100	0,9
Desil 2	112 500	3,6	33 200	2,1
Desil 3	137 900	4,4	50 200	3,1
Desil 4	171 800	5,5	70 900	4,4
Desil 5	210 400	6,7	97 300	6,1
Desil 6	249 500	8,0	101 100	6,3
Desil 7	299 700	9,6	137 400	8,6
Desil 8	374 500	12,0	190 100	11,9
Desil 9	495 000	15,8	249 900	15,7
Desil 10	1 020 900	32,7	651 600	40,8

Kilde: Arveavgiftsstatistikken 1996

størrelsen på arven eller gaven. De 10 prosentene av mottakerne med lavest arve- og gavebeløp utgjør desil 1, og de 10 prosentene med høyest arv eller gave desil 10. Der- som arv og gaver var helt likt for- delt, ville alle desilgruppene hatt en tidel av samlet arve- og gavemasse¹.

Av tabell 1 ser vi at tidelen med la- vest avgiftspliktig arv i 1996 mottok 1,7 prosent av den samlede arve- massen. Den tidelen med høyest arv mottok nærmere 33 prosent av ar- vemassen, eller over 1 million hver i snitt. Til sammen fikk femdelen med høyest arv nesten halvparten av all arv. Gaveoverføringene er en- da mer ujevnt fordelt. Dette kan komme av at gaver i større grad enn arv betinger et "overskudd" av ressurser hos giveren. Gruppen i desil 1 fikk bare 0,9 prosent av samlet arv, 14 100 kroner i snitt. For desil 10 er tilsvarende tall 40,8 prosent og 652 000 kroner. Trolig er gaver enda skjevere fordelt enn det tallene gir uttrykk for, da vi må regne med manglende innrapporte- ring av mindre overføringer.

Verdiene holdes innen familien

Mesteparten av arve- og gaveover- føringene skjer innenfor den nær-

meste familien (mellom foreldre og barn), ca. 77 prosent i 1996. Dette kan bidra til en utjevning av formue mellom generasjoner, men skape eller forsterke ulikheter innen en generasjon. Eksisterende strukturer vil i stor grad opprettholdes ved at velholdne foreldre overfører sin for- mue til barna. Siden det er flere mottakere enn givere vil strukture- ne svekkes litt ved at for eksempel rike foreldre fordeler arven på flere barn.

Tabell 2 viser fordelingen av arv og gaver etter størrelsen. For avgifts-

pliktig arv ser vi for eksempel at nærmere 3 prosent av mottakerne får over en million kroner, til sam- men 16 prosent av den samlede ar- vemassen. Flest mottakere av arv finner vi i gruppen som arver mel- lom 200 000 og 400 000 kroner, 36 prosent av mottakerne. Grunnen til at enkelte mottakere er ført opp med arv under 100 000 kroner (jf. nullbo), er at de tidligere har mot- tatt forskudd på arv fra samme person og dermed blitt avgiftsplik- tig for årets arv. Blant gavemotta- kerne ser vi at de som får mellom 0 - 100 000 kroner og de som får over 1 million kroner, begge får rundt 13 prosent av de samlede ga- veoverføringene. Men i den første gruppen befinner over 43 prosent av mottakerne seg og i den siste bare litt over 1 prosent.

Flest middelaldrende som får

Det er flest arvemottakere i alders- gruppen 45 til 59 år. Det er "des- sertgenerasjonen" som er mest be- gunstiget. Dette skyldes selvfølgelig at personer i denne aldersgruppen ofte vil ha foreldre som er eller blir arvelatere. Flest arvelatere finner vi i alderen 80 til 89 år. I snitt får mottakerne i aldersgruppen 30 til

Tabell 2: Antall mottakere av arv eller gave, antall mottakere i prosent og arv eller gave i prosent av samlet arv eller gave, etter størrelsen på arven eller gaven. 1996

	Arv eller gave i kroner						
	Alle	0-99 999	100 000- 199 999	200 000- 399 999	400 000- 599 999	600 000- 999 999	1 000 000 og over
Arv							
Antall							
mottakere	17 610	1 570	5 770	6 350	2 160	1 250	510
Antall i prosent	100,00	8,9	32,8	36,1	12,3	7,1	2,9
Arv i prosent	100,00	1,3	14,9	32,3	18,8	17,2	15,5
Gave							
Antall							
mottakere	27 200	11 820	8 560	4 840	1 140	550	290
Antall i prosent	100,00	43,5	31,5	17,8	4,2	2,0	1,1
Gave i prosent	100,00	12,6	24,6	28,1	12,3	9,3	13,1

Kilde: Arveavgiftsstatistikken 1996

Tabell 3: Avgiftspliktig arv og gave etter mottakers og givers alder. Gjennomsnittlig beløp mottatt og gitt. 1996. Kroner

Alder	Arv		Gave	
	Andel	Gjennomsnitt	Andel	Gjennomsnitt
Mottakere i alt	100,0	312 000	100,0	160 000
0 - 19 år	1,8	319 000	6,3	108 000
20 - 29 år	5,7	327 000	17,9	148 000
30 - 44 år	23,0	347 000	41,9	171 000
45 - 59 år	43,0	322 000	28,8	163 000
60 - 69 år	13,5	262 000	3,9	152 000
70 år og over	12,5	264 000	1,1	120 000
Uoppgitt alder	0,4	294 000	0,1	138 000
Givere i alt	100,0	436 000	100,0	177 000
0 - 44 år	1,5	574 000	1,3	168 000
45 - 59 år	4,1	682 000	16,4	145 000
60 - 69 år	7,6	605 000	23,7	178 000
70 - 79 år	26,2	484 000	32,4	175 000
80 - 89 år	42,5	393 000	21,2	198 000
90 år og over	17,5	332 000	4,6	211 000
Uoppgitt alder	0,7	273 000	0,3	168 000

Kilde: Arveavgiftsstatistikken 1996

44 år mest, 347 000 kroner, deretter synker arven med årene. Giverne etterlater seg mindre og mindre jo eldre de blir. De som har passert 90 år etterlater seg mindre enn halvparten i forhold til de i aldersgruppen 45 til 59 år, som etterlot hele 682 000 kroner i snitt. Dette skyldes delvis at inntekts- og formuesnivået til dagens 60-åring er større enn hos dem som var 60 år for 20 år siden, slik at dagens 60-åring vil gå rikere i graven enn dagens 80-åring. Videre vil nok enkelte tære på den oppsparte formuen jo lenger de nyter pensjonisttilværelsen, men dette er ikke noe generelt trekk (Magnussen 1991). Eller kan det være slik at de eldre gir bort deler av formuen sin i forskudd på arv?

Til en viss grad kan arvelateren selv bestemme når mottakeren skal få rådighet over arven eller deler av denne ved å gi forskudd på arv. Dette gjenspeiles i at både giverne og mottakerne er yngre ved gavesaker. Flest mottakere finner vi i

gruppen mellom 30 og 44 år. Denne gruppen er også de som mottar mest, hele 171 000 kroner i snitt. Blant unge i etableringsfasen mellom 20 og 29 år, tilhørende den såkalte "oppvaskgenerasjonen", er det også mange gavemottakere. Nesten 19 prosent av gavemottakerne var i denne aldersgruppen. For giverne stiger det gjennomsnittlige gavebeløpet med alderen, de over 90 år gir hele 211 000 kroner i snitt. Dette kan være med på å forklare hvorfor arven synker med giverens alder. Giverne foretrekker å gi deler av arven i forskudd mens de ennå er i live.

Overføringene øker med velstanden

Gjennomsnittsalderen til giveren er 80 år ved arvesaker og 71 år ved gavesaker. I snitt etterlater hun eller han seg 436 000 kroner og gir bort 177 400 kroner. Vi vet at en liten del av giverne står for mye av de samlede overføringene. Den femdelen som gir mest, står for 50 prosent av de samlede arveoverfø-

ringene og 59 prosent av gavene. Hvor mye man kan gi eller etterlate seg, vil ellers være avhengig av ens økonomiske ressurser. Det vil derfor være naturlig at det er en samvariasjon mellom størrelsen på arve- og gaveoverføringene og størrelsen på formuen.

Tabell 4 viser at de med en formue mellom 0 og 100 000 kroner i snitt etterlater seg 430 000 kroner, mens de mellom 400 000 og 1 000 000 kroner i formue etterlater seg i snitt nesten 650 000 kroner. Det kan vekke en viss undring at personer med negativ formue ikke bare etterlater seg positive verdier, men også større verdier enn personer som har positiv nettoformue. Formuesopplysningene er hentet fra selvangivelsesregisteret hvor boligverdien er lik ligningsverdien, men også verdien av annen realkapital (biler, båter, innbo og løsøre) blir undervurdert i selvangivelsen. Heller ikke anslagene på finanskapitalen gir alltid riktig formuesverdssettelse, for eksempel vil aksjer i uoterte selskaper bare bli verdsatt til 30 prosent av den skattemessige formuesverdien til aksjeselskapet. Den oppgitte formuen gjenspeiler derfor ikke de reelle verdiene. En undersøkelse foretatt på omsatte boliger i 1995, viste at ligningsverdien i snitt utgjorde 31 prosent av salgssummen (Statistisk sentralbyrå 1997a). I et arveoppgjør skal boligen verdsettes til antatt salgsverdi. Arvelaterne som er ført opp med negativ formue i selvangivelsesregisteret er forholdsvis yngre enn de med positiv formue. I tabell 3 så vi at gruppen mellom 45 og 59 år etterlot seg mest. En undersøkelse fra 1993 (Statistisk sentralbyrå 1993) viser at det er denne gruppen som også har de høyeste markedsverdiene på boligene. Boliger med høy salgssum har lavere relativ ligningstakst enn boliger med lavere salgssum. Det

Tabell 4: Antall givere og gjennomsnittlig arv/gave i kroner, etter størrelsen på nettoformuen til giveren. 1996. Kroner

Nettoformue	Arv		Gave	
	Antall givere	Gjennomsnitt	Antall givere	Gjennomsnitt
Negativ formue	190	468 000	840	120 000
0 - 99 999 kr	6 200	429 000	6 200	163 000
100 000 - 399 999 kr	1 600	444 000	6 200	146 000
400 000 - 999 999 kr	660	648 000	4 400	161 000
1 000 000 kr og over	180	1 619 000	2 600	346 000

Kilde: Arveavgiftsstatistikken 1996, Selvangivelsesstatistikken 1996

skal derfor ikke så mye gjeld til før nettoformuen blir negativ ved lave ligningsverdier.

For gavesaker er det ingen klar sammenheng, utenom for dem med høyest formue, mellom størrelsen på formuen og beløp gitt. Vi fant derimot en sammenheng mellom størrelsen på bruttoinntekten og gavebeløpet. Etter hvert som inntekten stiger, øker det gjennomsnittlige gavebeløpet. Men også blant gavegiverne er det en stor andel pensjonister, og det var derfor forholdsvis mange i den laveste inntektsgruppen.

Formuen øker med utdannelsen

Formuen til giverne kan enten være et resultat av eget arbeide, eller de kan ha arvet den. Hvor mye de selv har greid å spare opp, er avhengig av den inntekten de har hatt. Å se direkte på inntekten til arvelaterne gir ingen god sammenheng, da de fleste av dem er pensjonister med lav inntekt. En mer indirekte sammenheng kan vi finne via utdannelsen; høy utdanning hos arvelateren leder ofte til høy inntekt i forhold til de med lav utdanning, og dermed muligheter til å spare mer. Dette blir bekreftet i arveavgiftsstatistikken hvor de med utdannelsen² på ungdomsskolenivå, videregående

de og de med høyere utdanning hadde henholdsvis 239 000, 312 000 og 450 000 kroner i formue. Figur 1 viser arv og gaver fordelt etter lengden på utdannelsen til den som gir.

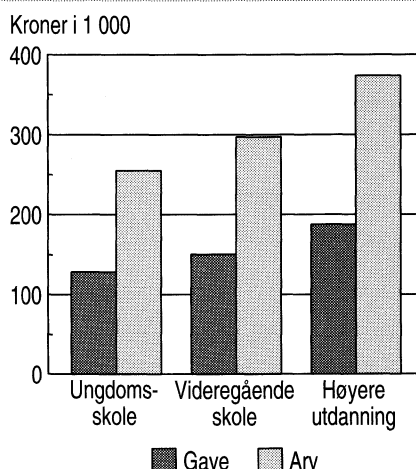
For både arv² og gave finner vi en sammenheng mellom lengden på utdannelsen og størrelsen på arven. De med utdanning på ungdomsskolenivå gav i snitt 149 000 kroner i gave og etterlot seg 382 000 kroner i arv. For de med utdanning til

og med videregående var de tilsvarende tallene 184 000 og 528 000 kroner, mens de med høyere utdanning gav 234 000 og etterlot seg 732 000 kroner.

Arvinger med høy utdanning er overrepresentert

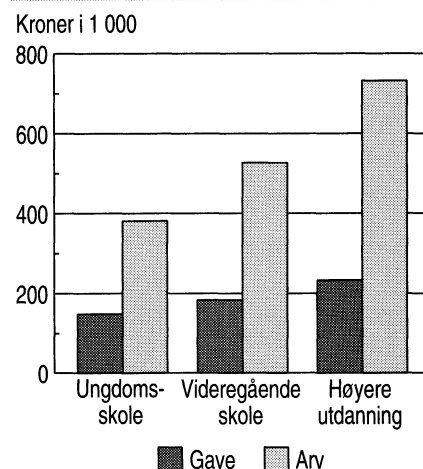
Gjennomsnittsmottakeren av arv var 51 år gammel og fikk i snitt over 312 000 kroner. Gavemottakeren var 39 år gammel og fikk nærmere 160 000 kroner i snitt. Både arv og gaver var ujevnt fordelt blant mottakerne. Blant annet vil giverens ressurser avgjøre hvor mye mottakeren kan forvente å få. Familieoverføringer av denne typen kan bidra til å forsterke eller opprettholde den økonomiske ulikheten i samfunnet og gjennom livsløpet. Samfunnets økonomiske lagdeling opprettholdes ved at ulikhet overføres fra en generasjon til den neste, i dette tilfelle til "dessertgenerasjonen". Men ikke bare den materielle arven spiller inn, også den "sosiale arven" vil kunne påvirke utdannelsesmuligheter, inntekt og formue.

Figur 1: Arv og gave fordelt etter givers utdannelsesnivå. 1996. Kroner

Kilde: Arveavgiftsstatistikk 1996

Figur 2: Arv og gave fordelt etter mottakers utdannelsesnivå. 1996. Kroner

Kilde: Arveavgiftsstatistikk 1996

Ulik familiebakgrunn kan gi forskjellig språklig, motivasjonsmessig og kulturelt utgangspunkt for å hevde seg i skolen og på arbeidsmarkedet (Statistisk sentralbyrå 1997b). Undersøkelser viser at barn av foreldre med høy sosioøkonomisk status har større sannsynlighet for selv å oppnå en slik status (Hansen 1986). Har arvemottakerne i vårt materiale slike kjennetegn? Figur 2 viser en oversikt over arv og gaver fordelt etter mottakers utdanning.

Vi ser her et klart sammenfall mellom hvor mye som mottas, og hvor lang utdanning mottakeren har. Andelen som mottar innenfor hver gruppe er også forskjellig i forhold til andelen i befolkningen. Blant arvingene hadde 20 prosent utdanning på undomsskolenivå. Disse mottok i snitt 255 000 kroner. I befolkningen ellers hadde 25 prosent utdanning på ungdomsskolenivå (Statistisk sentralbyrå 1997c). De med utdanning til og med videregående utgjorde 50,3 prosent av arvingene og mottok i snitt 297 000 kroner. Totalt i befolkningen hadde 53,8 prosent en utdanning på dette nivået. Gruppen med utdanning utover videregående utgjorde 29,4 prosent av arvingene og fikk i snitt 374 000 kroner. I befolkningen ellers utgjorde denne utdannelsesgruppen 20,9 prosent.

Blant gavemottakerne var skjevheten i forhold til resten av befolkningen enda større. Gruppen med utdanning på undomsskolenivå utgjorde 10,9 prosent og fikk i snitt 128 000 kroner. Andelen med utdanning til og med videregående var på 54,5 prosent og snittet blant disse lå på 151 000 kroner. Den siste gruppen, de med høyere utdanning, utgjorde hele 34,6 prosent og hadde et snitt på 188 000 kroner.

Tabell 5: Antall mottakere og gjennomsnittlig arv eller gave fordelt etter størrelsen på bruttoinntekten til mottakeren. 1996. Kroner

Bruttoinntekt	Arv		Gave	
	Antall mottakere	Gjennomsnitt	Antall mottakere	Gjennomsnitt
0 - 199 999 kr	9 000	287 000	13 100	142 000
200 000 - 399 999 kr	6 800	317 000	11 500	155 000
400 000 - 599 999 kr	1 000	386 000	1 600	233 000
600 000 kr og over	520	524 000	770	376 000

Kilde: Arveavgiftsstatistikken 1996, Selvangivelsesstatistikken 1996

Jo høyere utdanning og inntekt, jo mer i arv og gaver

Mottakere med høy utdanning får i snitt de største beløpene. I tillegg er de overrepresentert blant mottakere av arv og gaver. Det vil derfor være naturlig å forvente at de som mottar mest i arv også har størst inntekt. Dette blir bekreftet i tabell 5. Tabellen viser sammenhengen mellom arv eller gave på den ene siden og størrelsen på bruttoinntekten på den andre.

Arvemottakerne med en bruttoinntekt på 600 000 kroner eller høyere, får i snitt over 237 000 kroner (82 prosent) mer i arv enn de som har en bruttoinntekt mindre enn 200 000 kroner. Tilsvarende tall for gavemottakere er 234 000 kroner (166 prosent). Andelen arvemottakere i de forskjellige inntektsgruppene er ikke lik andelen av befolkningen i de samme inntektsgruppene. Vi finner en klar overrepresentasjon av arvinger i de høyeste inntektsklassene. I befolkningen var det 1,4 prosent som hadde en inntekt over 600 000 kroner (bruttoinntekt bosatte personer 17 år og over). Blant arvemottakerne 17 år og over var det 3 prosent som hadde en inntekt over 600 000 kroner. I inntektsklassen mellom 400 000 og 600 000 kroner befant 3,5 prosent av befolkningen seg, mens 5,9 prosent av arvemottakerne var i

samme gruppe. Videre var det i den laveste inntektsklassen, de med bruttoinntekt under 200 000 kroner, 52 prosent arvemottakere mens det i befolkningen ellers var 64 prosent. Blant gavemottakerne var det også en overrepresentasjon av høyinntektsmottakere.

Ulikhetenes reproduksjon

I innledningen stilte vi spørsmålet om hvordan arv og gaveoverføring ville påvirke fordelingen av økonomiske ressurser mellom livsfaser til mottakeren, fordelingen innen en generasjon og fordelingen mellom generasjoner. Vi kan nå langt på vei antyde virkningene.

I 1996 hadde mottakerne av arv i 20-årene lav formue. Frem mot pensjonsalderen steg formuen. Flesteparten mottok arven rundt 50-årene. Da vil mange allerede ha lagt seg opp en betydelig formue. På denne måten er arven med på å forsterke ulikheten mellom livsfasene til mottakeren. Når man er ung og skal etablere seg er det få som mottar, mens når man er ferdig etablert og allerede har lagt seg opp reserver, mottar man arven. For dem som mottar gaver, vil denne skjevheten rette seg litt opp da det også er mange unge mottakere.

Innen en generasjon tyder tallene på at ulikheten forsterkes. Har du

høy utdanning og/eller høy inntekt, øker ikke bare sannsynligheten for at du mottar arv eller gave, men trolig vil du motta mer enn de som ikke har det. For eksempel vil det innen "dessertgenerasjonen" være de som allerede har mest, som gjennomgående får mest. Dette kan komme av at økonomisk ressurssterke arvelaterer gir sine barn både en sosial og materiell arv, den sosioøkonomiske ulikheten overføres fra en generasjon til den neste. De med lav utdanning og inntekt fikk minst og var i tillegg underrepresentert blant mottakerne. Vi har også undersøkt hva enslige forsørgere og studenter mottok i gave. Enslige forsørgere kom dårlig ut, de mottok mindre enn sine medborger-

re. For studentenes vedkommende skulle vi forvente at de fikk mer støtte enn sine jevnaldrende som ikke studerer. Men de skilte seg ikke så mye ut, tvert imot fikk de yngste studentene i snitt litt mindre. Spesielt det siste resultatet er overraskende og vanskelig å forklare. En mulig årsak kan være at studenter får oftere, men da mindre, gaver. Mange vil nok finne det naturlig å ikke innrapportere slike gaver. Undersøkelser basert på intervjuer har kommet frem til at studenter mottar mer enn sine jevnaldrende (Løwe 1995).

Gjennomsnittsarvelateren er rundt 80 år gammel. Nettoformuen til denne gruppen (78-82 år) er

133 000 kroner i snitt. Gjennomsnittsmottakeren er rundt 50 år gammel. Disse (49-53 år) har i snitt en formue på 324 000 kroner. Ser vi på gaver, er det en motsatt tendens, nettoformuen til giverne (69-73 år) er i snitt 699 000 kroner (formuen til gavegiverene var langt høyere for alle aldersgrupper enn for arvelaterne) mens den for mottakerne (37-41 år) er 158 000 kroner. Tallene kan tyde på at mange i stor grad gir deler av arven i form av skudd når de nærmer seg eller kommer i pensjonsalderen. Gavegivning leder da til en utjevning av formuen mellom generasjonene. I motsatt retning trekker arven. Etter hvert som pensjonisttilværelsen skrider frem minsker formuen. Arvelaterne

har lavere formue enn dem som mottar arven.

På bakgrunn av tallene i denne undersøkelsen kan vi si at arv og gaver reproducerer og forsterker økonomiske og sosiale forskjeller i samfunnet. Selv om gavegivning bidrar til en viss utjevning, er det ikke helt tilfeldig hvem som mottar gavene. Funnene i artikkelen bekrefter mange av de tidligere utvalgsundersøkelsenes slutninger.

1. Ginikoeffisienten (G) er et mål på ulikheten i en fordeling. Den varierer mellom 0 og 1 og er større jo større ulikheten er. Dersom $G = 0$ er arven/gaven likt fordelt mellom alle mottakere, mens $G = 1$ innebærer at en person mottar all arv/gave. Ginikoeffisienten for de ulike gruppene i vårt materiale er som følger: mottakere av arv = 0,427; givere av arv = 0,453; mottakere av gave = 0,528; givere av gave = 0,557.

2. For arvesaker var det mange med uoppgitt utdanning. Dette skyldes at vi har koblet arveavgiftsstatistikken bare mot 1996 årgangen. Personer som døde tidligere år har vi derfor ikke opplysninger om. Det store antallet med uoppgitt utdanning kan lede til en skjevhet i tallene.

Litteratur

Hansen, M. N. (1986): Sosiale utdanningsforskjeller, *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 1.

Hippe, J. M. og E. Øverbye (1991): Familien stadig viktigere som økonomisk ressurs, *Samfunnsspeilet* 1991, 1, Statistisk sentralbyrå, 23-25.

Langsether, Å. (1993): Arv, gaver og levekår, INAS-rapport, 1993, 4.

Løwe, T. (1995): Etableringsassistanse - Om omfang og fordeling av økonomisk bistand fra foreldre til unge i etableringsfasen, INAS-rapport, 1995, 5.

Magnussen K. A. (1991): "Formue og sparing over livsløpet" i Rapporter 91/16: *Husholdningenes sparing*, Statistisk sentralbyrå.

Statistisk sentralbyrå (1997a): Forskjellen øker når salgssummen øker, *Ukens statistikk* 1997, 9.

Statistisk sentralbyrå (1997b): Halvparten av studentene har foreldre med høyere utdanning, *Ukens statistikk* 1997, 49.

Statistisk sentralbyrå (1997c): Utdanningsnivået øker i alle aldersgrupper, *Ukens statistikk* 1997, 50.

Statistisk sentralbyrå (1998): 657 millioner i arveavgift til staten, *Ukens statistikk* 1998, 36.

Statistisk sentralbyrå (1993): Sosialt utsyn 1993, Statistiske analyser 1, 246.

Erik Breivik

(erik.breivik@ssb.no) er konsulent i Statistisk sentralbyrå, Seksjon for inntekts- og lønnsstatistikk.